

ภาวะมูกในช่องท้อง Pseudomyxoma peritonei

บทความโดย แพทย์หญิงชญานิษฐ์ ศิริไสย

Pseudomyxoma peritonei (PMP)

เป็นภาวะที่มีการผลิตเมือก หรือน้ำมูกน้ำในช่องท้อง ทำให้เกิดมีการกดเบียดอวัยวะภายใน จัดวางการย่อยอาหาร และการทำงานของอวัยวะต่างๆ หากปล่อยทิ้งไว้จะทำให้มีภาวะลำไส้อุดตัน การทำงานของตับแยลงได้ จึงเป็นโรคที่อาจเป็นอันตรายถึงชีวิตได้ เนื่องจากเป็นโรคที่การดำเนินโรคร้าย อุบัติการณ์ต่ำ เพียง 1 ในล้านประชากร ไม่มีอาการ หรือมีอาการอัดแน่นท้องเล็กน้อยเท่านั้น จึงทำให้วินิจฉัยได้ช้า ผู้ป่วยมักมาพบเมื่อท้องโต ทานได้น้อย และขาดสารอาหารแล้ว

สาเหตุ

80% เกิดจากการแตกของเนื้องอกไส้ติ่ง อาจพบเป็นมะเร็งไส้ติ่งได้เล็กน้อย ส่วนสาเหตุอื่นๆ ได้แก่ มะเร็งรังไข่ มะเร็งลำไส้ใหญ่ หรือมะเร็งตับอ่อน



การวินิจฉัย

มักเป็นโรคที่พบโดยบังเอิญ จากการผ่าตัดช่องท้อง หรือไส้ติ่งอักเสบ การตรวจวินิจฉัยด้วยเอกซเรย์คอมพิวเตอร์ (CT Scan) หรือเอกซเรย์คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า (MRI) สามารถตรวจพบมูกในช่องท้องได้ตั้งแต่ในปริมาณเล็กน้อย

การรักษา

ปัจจุบันการรักษาที่ได้ผลดีที่สุด คือ การรักษาด้วยการผ่าตัดลดจำนวนมะเร็ง (Cytoreductive surgery: CRS) ร่วมกับการให้ยาเคมีบำบัดอุณหภูมิสูงในช่องท้อง (Hyperthermic intraperitoneal chemotherapy: HIPEC)

Cytoreductive surgery (CRS)

จุดประสงค์เพื่อกำจัดมะเร็งที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่าออกให้ได้มากที่สุด โดยให้เหลือรอยโรคน้อยกว่า 2.5 มิลลิเมตร ประกอบด้วย

- (1) การผ่าตัดอวัยวะที่มีรอยโรคออก เช่น ไส้ติ่ง
- (2) การผ่าตัดอวัยวะอื่นที่ถูกมูกหรือเมือกคลุมไปกด เช่น ลำไส้เล็ก มดลูก รังไข่ บ้าม กระเพาะอาหาร ถุงน้ำดี
- (3) การผ่าตัดเลาะเยื่อช่องท้องทั้งหมด (Total peritonectomy) เนื่องจากมูกที่เกาะที่เยื่อช่องท้องเป็นสาเหตุหลักของการกลับเป็นซ้ำมากที่สุด

Hyperthermic intraperitoneal chemotherapy (HIPEC)

เป็นการให้ยาเคมีบำบัดอุณหภูมิ 42-43 องศาเซลเซียสในช่องท้อง ซึ่งทำหลังจากการผ่าตัด CRS เสร็จสิ้นทันที โดยการไหลเวียนสารละลายเคมีบำบัดผ่านเครื่องควบคุมอุณหภูมิเป็นเวลานาน 60-90 นาที ซึ่งการให้ยาเคมีบำบัดด้วยวิธีนี้สามารถกำจัดเซลล์มะเร็งที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า หรือมีขนาดน้อยกว่า 2.5 มิลลิเมตรได้ดี

ผลการรักษา

ผู้ป่วยสามารถมีชีวิตได้ยาวนานมากกว่า 10 ปี และปลอดจากโรคได้นานถึง 3 ปี แม้ว่าจะพบว่าการกลับเป็นซ้ำได้ 30% แต่ยังสามารถรักษาได้ด้วยการผ่าตัด CRS และ HIPEC ซ้ำได้

เนื่องจากเป็นโรคที่พบไม่บ่อย แต่การดำเนินโรคร้ายหากได้รับการรักษาที่ถูกต้อง จึงมีมูลนิธิเพื่อพัฒนางานวิจัย และช่วยเหลือผู้ป่วยที่มีภาวะมูกในช่องท้อง หาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่:

<https://acpmp.org>